

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 3 mars 1896, kl. 3 e. m.

Memorial, med anledning af gjord framställning om eftergift af en riksbankens fordran hos vaktmästaren J. Thunberg.

Sedan vaktmästaren vid riksbankens hufvudkontor, Johan Thunberg, till utskottet ingifvit ansökning, hvori han på anförda skäl hemställt om befrielse från betalning af den skuld till riksbanken, som han ådragit sig derigenom, att ett af honom å härvarande postkontor uttaget, till riksbanken stäldt värdebref förkommit och riksbanken måst ersätta dess innehåll, 1,096 kronor 80 öre, har utskottet, som i ärendet begärdt yttrande af fullmäktige i riksbanken, fått mottaga en af dem den 20 sistlidna februari aflåten skrifvelse, så lydande:

»Medelst utdrag af sitt protokoll för den 7 dennes har utskottet anmodat fullmäktige att afgifva yttrande i anledning af en utaf vaktmästaren i riksbanken, J. Thunberg, hos utskottet gjord ansökning om befrielse från skyldighet att ersätta riksbanken ett belopp af 1,096 kronor 80 öre, som af banken utbetalts för ett under Thunbergs vård förkommet assureradt bref.

Beträffande denna fråga få fullmäktige till en början lämna något närmare redogörelse, för hvad i saken förekommit och i sådant hänseende meddela, att, sedan den 22 sistlidna januari hos deputeraden för den inre

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 6 Saml. 1 Afd. 4 Häft. (N:o 6).

förvaltningen anmälts, att en till riksbanken adresserad, assurerad postförsändelse ej kommit banken tillhanda, på deputeradens föranstaltande i ärendet af ombudsmannen genast företagits undersökning. Dervid utröntes följande:

»Måndagsmorgonen den 23 december 1895 instälde sig vaktmästaren J. Thunberg på härvarande postkontor för att afhemta då till riksbanken ankommen post. Som då bref ej hemtats sedan lördags middag, hade samlats temligen stor post, hvaribland ej mindre än 39 stycken värdeförsändelser. Dessa utqwitterades å postkontoret på vanligt sätt af Thunberg och tillräknades honom af posttjenstemannen, hvilken äfven införde värdeförsändelserna i riksbankens postböcker, i hvilka bankens tjenstemän sedermera, när värdeförsändelser tillställas dem, teckna qvitto. Bland de värdebref, Thunberg vid berörda tillfälle den 23 december utqwitterade, var äfven ett från Östersunds postkontor afsändt, till riksbanken adresserad, för 1,097 kronor assureradt bref. Detta är ock infördt i bankens postbok, men har ej tillställts kommissarien Janson, såsom ske bort, då brefvet ej varit adresserad till någon särskild afdelning i banken. Det är därför ej utqwitteradt i postboken.

Thunberg, som erkänt, att han från posten mottagit brefvet och ej kunnat påstå, att han i banken aflemnadt detsamma, antager, att han tappat det, möjligen när han vid postkontorets disk skulle nedstoppa detsamma jemte de talrika andra försändelser, han samtidigt mottagit. Huruvida det kunnat tillrättas kaffas, om dess bortkomst omedelbart anmälts, är naturligtvis ovisst, men då, såsom nu skett, anmälan om brefvets förkommande gjorts först efter nära en månad, har någon spaning, hvart brefvet tagit vägen, ej kunnat vinnas.

På tillfrågan om orsaken, hvarför Thunberg ej omedelbart anmält, att brefvet förkommit, har Thunberg ej kunnat gifva annan förklaring, än att det förut någon gång händt, att misskrifning skett i bankens postbok och att han »trott», att så äfven denna gång skett.»

Sedan härefter af postsparbanken, å hvars räkning i riksbanken ifrågavarande, till ett belopp af 1,096 kronor 80 öre uppgående medel voro afsedda att såsom inbetalning å ett Offerdals kommun meddeladt lån insättas, gjorts framställning om ersättning för desamma, blef berörda be-

lopp af riksbanken utbetaladt, i sammanhang hvarmed Thunberg affordrades och äfven af honom afgafs förbindelse att härför lemna riksbanken godtgörelse. Sedermera har efter framställning af kyrkovärden W. Söderberg, som å nämnda kommuns vägnar haft bestyr med afsändandet af brefvet i fråga, fullmäktige funnit skäligt anvisa ett belopp af 50 kronor till godtgörelse af hans utgifter och kostnader i och för efterforskningar rörande brefvet i fråga. Härigenom uppgår det af riksbanken i anledning af det förkomna brefvet utbetalda belopp till sammanlagdt 1,146 kronor 80 öre.

Vid bedömandet af den nu förevarande ansökningen hafva fullmäktige ej förbisett, att vaktmästaren Thunberg, som anställdes i riksbankens tjänst den 3 december 1853, under den långa tid af mer än 42 år, som sedan dess förflutit, alltid visat sig pligttrogen och ordentlig samt att förut ingen som helst anmärkning mot honom förekommit. Dessa omständigheter tala sålunda för att afseende bör fästas å framställningen i fråga, synnerligast som hans ålder och sjuklighet, som redan förut gifvit anledning till beslut om hans frånträädande vid 1895 års slut af brefbärarebefattningen, torde i väsentlig mån bidragit till den bristande uppmärksamhet, hvartill han vid ifrågavarande tillfälle gjort sig skyldig. Men å andra sidan kunna fullmäktige ej undgå att finna, det omständigheterna ej äro sådana, att han bör befrias från all ansvarighet och påföljd för sin försummelse, särskildt med afseende derå att, om äfven han trott sig hafva anledning till förmodan om felaktig inskrifning i postboken, vederbörlig anmälan om det förlorade brefvet dock bort genast göras.

I enlighet härmed och ej minst med hänsyn dertill, att Thunberg under åtskilliga år, i likhet med bankens öfriga brefbärare, uppburit en särskild godtgörelse för bestyr och ansvar med brefbäring och inkassering, anse fullmäktige ock, att en del af det af riksbanken utbetalda beloppet bör af honom gäldas och hafva fördenskull velat föreslå eftergift å hans betalningsskyldighet så till vida, att Thunberg bör åläggas lemna riksbanken godtgörelse med ett belopp af sammanlagdt 600 kronor, dock med rätt för honom att genast betala endast halfva beloppet och att erlægga återstoden genom afbetalningar, lämpligen fördelade på åren 1896 och 1897.»

Af den redogörelse, som fullmäktige sålunda lemnat, inhemtas, bland annat, att vaktmästaren Thunberg å posten utqvitterat ofvan omförmälda bref, för hvilket han sedermera ej kunnat redovisa och för hvars innehåll han följaktligen är skyldig ansvara; en ansvarighet, som han ock erkänt genom att å det förkomna beloppet aflemna förbindelse. Utskottet har vidare funnit det ligga Thunberg till last att ej hafva tidigare än

som skett hos vederbörande gjort anmälan om det förkomna brefvet. Men detta oaktadt finner utskottet, lika med fullmäktige, att det skulle innefatta en obillighet, att af vaktmästaren Thunberg, som enligt hvad fullmäktige vitsordat, troget tjenat banken under mer än fyratiotvå år, utkräfva hela beloppet i fråga, då ju brevets förkommande torde hafva berott på en vid Thunbergs ålder och försvagade helsotillstånd för honom ursäktlig ouppmärksamhet, och beloppets fulla gäldande, enligt hvad hos utskottet blifvit upplyst, skulle medtaga alla hans under edlig förpligtelse uppgifna tillgångar, utom möjligen hans lösörebo. Med hänsyn härtill och då riksbanken gent emot sin vaktbetjening kan sägas i viss mån intaga en husbondes ställning samt den uppfattning således torde få anses ega fog, att banken icke bör mot en bepröfvad och redlig tjenare förfara hårdare än enskild husbonde i god ekonomisk ställning för visso i liknande fall skulle finna sig böra göra, anser utskottet giltig anledning vara att biträda fullmäktiges i saken framställda förslag till eftergift i detta fall. Utskottet har emellertid vid denna saks behandling icke kunnat undgå att fästa uppmärksamheten dervid, att efter det en till riksbanken adresserad värdeförsändelse å postkontoret blifvit inskrifven i bankens postbok för att sedermera af vederbörande tjänsteman i riksbanken mottagas och i postboken qvitteras, det icke tyckes hafva varit någon tjänstemans i riksbanken skyldighet att tillse, att alla värdeförsändelser, som inskrifvits i postboken, också komma riksbanken till handa. Eljest skulle det naturligtvis hafva ålegat denne tjänsteman att om det saknade brefvet genast göra vederbörlig anmälan. Utskottet har häraf föranledts att hos bankofullmäktige begära närmare upplysningar, huru kontrollen öfver de med posten till riksbanken ingående värdeförsändelser är ordnad. Oberoende af huru denna sak är ordnad eller kan komma att ordnas, kan och bör dock, på det att åtgärder icke må mot Thunberg vidtagas för indrifning af hela hans förfallna skuld till riksbanken, den väckta frågan om eftergift af en del deraf, så snart ske kan, komma under pröfning; och tillåter sig utskottet därför och på ofvan angifna grunder hemställa,

att vaktmästaren Thunbergs ansökning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Thunberg befrias från vidare ersättningskyldighet till riksbanken för ifrågasvarande förkomna värdeförsändelse, sedan han till riksbanken inbetalt sexhundra kronor och under vilkor, att af sistnämnda belopp trehundra kronor inbetalas

genast och återstående trehundra kronor genom afbetalningar, lämpligen fördelade på åren 1896 och 1897.

Stockholm den 3 mars 1896.

På bankoutskottets vägnar:

O. R. THEMPTANDER.

Reservation

af herrar *Sjö, Holmgren, O. Larsson* i Mörtlösa och *Nylander*:

»Vid det förhållande, att ej, såvidt af handlingarna framgår, någon undersökning vidtagits för att utröna när, hvar och på hvad sätt den ifrågavarande värdeförsändelsen förkommit; och då vidare någon anmälan, att det omnämnda brevet saknats, icke blifvit gjord hvarken af vaktmästaren Thunberg eller af den eller de tjenstemän, som å riksbankens hufvudkontor den 23 sistlidne december mottagit öfriga 38 rekommenderade försändelser, utan anmälan först den 22 påföljande januari enligt uppgift ingått från afsändaren; och då slutligen genom efterskänkande af ifrågavarande belopp ett prejudikat skulle kunna fastslås för framtiden, så hafva vi inom utskottet yrkat afslag å såväl vaktmästaren Thunbergs ansökan som bankofullmäktiges hemställan.»

Herr *J. P. Jansson* i Saxhyttan har begärt få antecknadt, att han, på grund af beviljad ledighet från riksdagsgöromålen, icke deltagit i behandlingen af detta ärende.